

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobce: V. I.
st. přísl. X
t. č. X

zastoupen Mgr. Vratislavem Tauberem, advokátem
sídlem náměstí 28. října 1898/9, 602 00 Brno

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra České republiky
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 7. 2021, č. j. OAM-309/ZA-ZA11-K01-2021,

takto:

- I. Žaloba **s e z a m í t á**.
- II. Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Včas podanou žalobou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“ nebo „zdejší soud“) žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 7. 2021, č. j. OAM-309/ZA-ZA11-K01-2021 (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž byla jeho žádost

o udělení mezinárodní ochrany zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle ust. § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o azylu“).

II. Napadené rozhodnutí

2. Žalovaný v rámci odůvodnění napadeného rozhodnutí nejprve zrekapituloval obsah správního spisu a dosavadní průběh řízení. Následně se již zabýval tím, proč postupoval podle ust. § 16 odst. 2 zákona o azylu a žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou zamítl. Konkrétně žalovaný uvedl, že vycházel z výpovědi žalobce, informace poskytnuté ze strany PČR ve vazbě na řízení vedené pod č. j. KRPB-186247-37/ČJ-2020-060026-SV, a informací o zemi původu.
3. V této souvislosti žalovaný zdůraznil, že Ukrajina je s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti považována za bezpečnou zemi původu. Na základě opatřených informací pak žalovaný mimo jiné doplnil, že ukrajinská vláda má pod kontrolou fungování bezpečnostních složek na území daného státu, a to s výjimkou výše uvedených oblastí. Současně žalovaný uvedl, že na Ukrajině nedochází k pronásledování, mučení, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. Stejně tak je Ukrajina smluvním státem lidskoprávních úmluv a zakotvuje na ústavní úrovni činnost veřejného ochránce práv.
4. Ve vztahu k situaci žalobce dále žalovaný zdůraznil, že od roku 2018 funguje na Ukrajině Státní úřad pro vyšetřování, který má za úkol vyšetřovat rovněž trestné činy příslušníků dotčených orgánů veřejné moci či bezpečnostních složek. Celkově jsou území pod kontrolou ukrajinské vlády založeny na demokratických principech v souladu s kritérii, která jsou pro hodnocení země původu jako bezpečné vyžadována.
5. Žalovaný dále odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle které musí žadatel o mezinárodní ochranu prokázat, že domněnka bezpečné země původu byla v jeho případě vyvrácena. Kromě toho nelze podle žalovaného odhlédnout od toho, že žalobce pochází ze Zakarpatské oblasti, která je zcela pod kontrolou centrální vlády. Přestože lze na Ukrajině spatřovat přetrvávající nedostatky v oblasti poskytování ochrany lidským právům a svobodám, žalobce ve správním řízení netvrdil, že by byl jakkoliv vyšetřován, trestně stíhán či uvězněn. Na základě opatřených informací o zemi původu lze poté dospět k závěru, že žalobci v případě návratu do vlasti nebezpečí uvěznění nehrozí, natož z důvodu předchozího podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany.
6. Co se pak týče žalobcem tvrzeného pronásledování a opakovaného napadení ze strany soukromých osob, jejichž identita mu není známa, je třeba vyžadovat, aby se žadatel o mezinárodní ochranu primárně obrátil se žádostí o pomoc a ochranu na příslušné orgány veřejné moci v zemi původu. Ačkoliv žalobce měl celý incident nahlásit na tamní policejní oddělení, nic mu nebránilo v tom, aby případnou pasivitu policistů řešil prostřednictvím kontrolních mechanismů, které jsou pro tyto případy k dispozici.
7. Žalovaný navíc odkázal na protokol o výsledku žalobce provedeného v rámci řízení ve věci správního vyhoštění, do kterého k dotazu správního orgánu uvedl, že přicestoval do ČR za účelem návštěvy přítele a pro písemnosti nutné k podání žádosti o studium na vysoké škole. Současně uvedl, že mu v návratu do vlasti nic nebrání. Z těchto

důvodů je žalovaný toho názoru, že žalobce cestou žádosti o mezinárodní ochranu usiluje toliko o legalizace pobytu na území.

III. Žaloba

8. V žalobě bylo nejprve namítáno, že žalovaný se s tvrzeným pronásledováním žalobce z náboženských důvodů vypořádal pouze v rámci jednoho odstavce odůvodnění napadeného rozhodnutí. Ve své argumentaci pak žalovaný odkázal na výpověď žalobce v jiném řízení, aniž by zohlednil jeho specifický charakter, včetně skutečnosti, že žalobce byl v daném řízení o správním vyhoštění dotazován ohledně možnosti návratu do vlasti pouze ve vazbě na hrozbu smrti, což není jediná azylově relevantní okolnost. V tomto směru lze jako důvod pro udělení mezinárodní ochrany považovat také fyzické napadení neznámými osobami, pakliže je jejich jednání orgány veřejné moci v zemi původu tolerováno.
9. Podle názoru žalobce nelze účelovost jeho žádosti dovozovat z toho, že se snaží prostřednictvím studia legalizovat pobyt v České republice, aby s ohledem na výše uvedené důvody nemusel vycestovat zpět na Ukrajinu. Ani v opačném případě by se navíc podle ustálené judikatury nejednalo o jediný důvod pro posouzení žádosti o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodné. Kromě toho nelze bez dalšího vycházet z toho, že v zemi původu existují určité mechanismy za účelem sjednání nápravy pochybení policejních orgánů. Je totiž nutné posuzovat, zda jsou tyto mechanismy funkční a dostupné.
10. Žalobce pak nemá možnost prokázat pronásledování z náboženských či etnických důvodů jinak, než podáním výpovědi v daném řízení. Nedůvodnost žádosti o mezinárodní ochranu nelze rovněž bez dalšího dovozovat z toho, že žalobce nepřistoupil k jejímu podání bezprostředně po vstupu na území, ale až v době, kdy by jinak musel do země původu fakticky vycestovat.
11. Z těchto důvodů žalobce navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil, uložil žalovanému povinnost k náhradě nákladů soudního řízení a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

12. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že s podanou žalobou nesouhlasí. Co se týče uplatněných námitek, žalovaný v zásadě zopakoval argumentaci obsaženou v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Zejména připomněl, že v případě bezpečných zemí původu leží důkazní břemeno převážně na straně žadatele o mezinárodní ochranu, který musí tvrdit a prokázat, že domněnka bezpečné země původu nemůže být v jeho případě uplatněna.
13. V této souvislosti žalovaný poukázal na současnou situaci na Ukrajině, která je s výjimkou východních oblastí pod kontrolou centrální vlády, přičemž je zde poskytována rovněž ochrana lidským právům a svobodám, přestože v odlišném standardu než v evropských státech. Žalobce sice uvedl, že byl v zemi původu pronásledován ze strany neznámým soukromých osob, ale nevyužil všechny prostředky ochrany, které jsou v zemi původu dostupné. Podle žalovaného je navíc zřejmé, že účelem podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla snaha o legalizaci

pobytu na území, což ostatně žalobce nepopírá. Proto žalovaný navrhl, aby krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V. Správní spis

14. Ve správním spisu se nachází zejména předávací protokol, záznam o poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu a protokol o pohovoru k dané žádosti ze dne 17. 5. 2021.
15. Z uvedených podkladů vyplývá, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu proto, že mu na Ukrajině hrozí vězení, a to kvůli tomu, že má řeckokatolické vyznání. Když se vracel z kostela domů, měl být mnohokrát fyzicky napaden, v důsledku čehož přišel o článek prstu a měl zraněnou hlavu. Kromě toho mu házeli kameny do oken, přičemž mu nadávali, že je Čech a ne pravoslavný Ukrajinec. Současně má žalobce obavu z možného uvěznění proto, že podal žádost o udělení mezinárodní ochrany z politických důvodů.
16. Během pohovoru k dané žádosti pak žalobce k dotazům správního orgánu upřesnil, že mu bylo uloženo správní vyhoštění na dobu 6 měsíců, protože vstoupil na území České republiky v rozporu s protipandemickými opatřeními. V minulosti opakovaně žádal o udělení víza, ale nebyl úspěšný. Ve vztahu k jeho napadení dále uvedl, že nezná lidi, kteří ho napadli. Jednalo se o větší počet incidentů, které si již žalobce přesně nepamatuje. V této souvislosti se obrátil na policii, ale mělo mu být sděleno, že policisté cizincům nepomáhají. Na jejich postup si však žalobce u místní prokuratury či jiných orgánů veřejné moci nestěžoval. Se státními či bezpečnostními orgány v zemi původu neměl jinak žádné problémy a nebyl ani trestně stíhán. Při vycestování ze země měl mít žalobce z počátku problémy proto, že je mužem mladého věku, které nechtějí nechat zemi opustit, a to vlivem válečného konfliktu.
17. Za účelem posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany byly do správního spisu založeny následující podklady: protokol o výsledku žalobce v rámci řízení o správním vyhoštění ze dne 30. 9. 2020, č. j. KRPB-186247-10/ČJ-2020-060026-SV (dále jen „protokol o výsledku“); Informace OAMP ze dne 1. 3. 2021 – Ukrajina – Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti; Informace OAMP ze dne 25. 4. 2020 – Ukrajina – Situace v zemi; Informace OAMP ze dne 8. 8. 2020 – Ukrajina – Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu.
18. Z úředního záznamu ze dne 29. 6. 2021 je dále zřejmé, že žalobce se nedostavil za účelem seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí, přestože mu byla příslušná výzva řádně doručena. Následně bylo vydáno napadené rozhodnutí, které je v současné době předmětem soudního přezkumu.

VII. Posouzení věci krajským soudem

19. Žaloba byla podána osobou oprávněnou (ust. § 65 odst. 1 s. ř. s.), ve lhůtě stanovené v ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu.
20. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (ust. § 75 odst. 2 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o

společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice).

21. Žaloba **není důvodná**.

22. V žalobě bylo namítáno, že žalovaný se s tvrzeným pronásledováním žalobce z azylově relevantních důvodů ze strany soukromých osob zabýval pouze povrchním způsobem. Své úvahy navíc založil mimo jiné na výpovědi žalobce v rámci řízení ve věci správního vyhoštění, ve které sice uvedl, že se může do země původu navrátit, ale pouze ve vazbě otázku týkající se rizika bezprostředního ohrožení života. Podle žalobce pak není rozhodné, že podal žádost o mezinárodní ochranu s určitým časovým odstupem, tedy v době, kdy mu reálně hrozilo nucené vycestování do země původu. Stejně tak mu nelze klást k tíži ani to, že svá tvrzení doložil pouze konzistentní svědeckou výpovědí. Ve vztahu k samotnému posouzení dané žádosti dále není podle žalobce podstatné, zda je v zemi původu veřejnoprávní ochrany jednotlivce formálně zakotvena, pakliže není ověřeno, zda je rovněž funkční a dostupná.

23. Krajský soud předně uvádí, že žalovaný považoval podanou žádost o udělení mezinárodní ochrany za zjevně nedůvodnou podle ust. § 16 odst. 2 zákona o azylu, který stanovuje, že: *„Jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.“* Ve třetím odstavci daného ustanovení je dále uvedeno, že: *„Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.“*

24. V této souvislosti je v ust. § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu stanoveno, že bezpečnou zemí původu se rozumí: *„stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, 1. ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, 2. který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo 14a, 3. který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a 4. který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.“*

25. Základem vnitrostátního konceptu tzv. bezpečných zemí původu je právní úprava obsažená v již uvedené procedurální směrnici, která umožňuje členským státům uplatňovat domněnku, že země původu je pro žadatele o mezinárodní ochranu bezpečná, pakliže není v konkrétním případě prokázán opak. V této souvislosti mohou členské státy přistupovat k vymezení bezpečných zemí původu buďto případ od případu, nebo mohou přijmout seznam všech zemí, které považují pro účely řízení ve věci mezinárodní ochrany za bezpečné (viz body 40, 42 a 46 preambule procedurální směrnice).

26. V České republice je uplatňován druhý z uvedených přístupů, neboť byla v souladu s ust. § 86 odst. 4 zákona o azylu přijata vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů, která v ust. § 2 bodu 24. označuje za bezpečnou zemi původu rovněž Ukrajinu, a to s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů.
27. S ohledem na skutečnost, že žalobce před odchodem z vlasti pobýval v Zakarpatské oblasti, která je zcela pod kontrolou centrální vlády, je možné ho na základě dotčené právní úpravy považovat za žadatele o mezinárodní ochranu pocházejícího ze země, která je pro něj bezpečná. V tomto ohledu lze přisvědčit žalovanému v tom, že je to právě žalobce, který je povinen tvrdit a dokazovat rozhodné okolnosti svědčící o tom, že jinak uplatňovaná domněnka pojetí Ukrajiny jako bezpečné země původu je v jeho případě vyvrácena (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70; odkazovaná rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz).
28. Ve vztahu k povinnosti příslušného správního orgánu řádně zjistit skutkový stav věci je tak možné považovat za dostatečné, pokud žalovaný pro účely vydání rozhodnutí opatřil tři aktuální informace o zemi původu, ze kterých je zřejmé, že jsou naplněna všeobecně stanovená kritéria pojetí Ukrajiny jako bezpečné země původu. Jedná se navíc o informace, které ve vazbě na tvrzení žalobce obsahují nejen údaje o zakotvení mechanismu přezkumu postupu policejních orgánů prostřednictvím speciálního orgánu veřejné moci, ale také údaje ohledně postavení neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu.
29. Konkrétně lze odkázat na Informaci OAMP ze dne 8. 8. 2020, která v rámci hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu mimo jiné poukazuje na přijetí Národního preventivního mechanismu, jehož smyslem je zajištění dodržování lidských práv, a to především v místě spojených s odnětím svobody. V roce 2018 byl pak na Ukrajině zřízen Státní úřad pro vyšetřování, v jehož kompetenci je právě vyšetřování nestandardního postupu či dokonce trestné činnosti příslušníků bezpečnostních sborů, a to ve spolupráci s příslušným oddělením Úřadu generálního prokurátora. Opomenout v tomto ohledu nelze ani činnost ombudsmana a řady neziskových organizací, jejichž činnost není nijak omezována.
30. Nelze samozřejmě bez dalšího vyloučit, že v některých případech může být dostupnost výše uvedených kontrolních mechanismů omezena. V případě žalobce však nejsou v tomto směru dány žádné indicie či důvodné pochybnosti. K jeho pronásledování mělo docházet ze strany soukromých osob, které nedokázal nijak blíže identifikovat. Současně netvrdil, že by se jednalo o politicky angažované či jinak vlivné osoby, které by měly přímý vliv na postupy policejních orgánů. Z výpovědi žalobce je navíc zřejmé, že nedostatečné posouzení jeho oznámení na policii mělo být spojeno pouze s tím, že je považován za „cizince“, tedy nikoliv s důvody osobního charakteru či zainteresovanosti policistů na jeho fyzickém napadení. V tomto ohledu žalobce neuvedl žádné přesvědčivé argumenty svědčící o tom, že by se kontrolní orgány jeho případnou stížností na postup policistů nezabývaly. Jak ostatně žalobce k dotazu správního orgánu výslovně potvrdil, že neměl se státními orgány žádné jiné problémy.
31. Ačkoliv by tedy fyzické napadání ze strany soukromých osob z náboženských či etnických důvodů mohlo být považováno za azylově relevantní, muselo by se jednat o

jednání podporované či tolerované ze strany orgánů veřejné moci, na které se žadatele nemohl účinně obrátit s žádostí o pomoc, což nebylo z jeho strany v dostatečné míře podrobnosti tvrzeno ani doloženo. K podstatě tvrzení žalobce, že důvodem k napadení neznámými osobami (opakovanému) mělo být jeho řecko-katolické vyznání, krajský soud uvádí, že mu z jeho rozhodovací činnosti nejsou obdobné případy napadení řeckokatolíků na Ukrajině známy. Toto tvrzení nemá oporu ani ve zprávách o zemi původu. Řecko-katolické vyznání lze považovat po pravoslavné církvi za druhou početně nejsilnější církev na Ukrajině (viz oficiální internetové stránky <http://www.ugcc.org.ua/ukr/>). V tomto směru je vhodné připomenout, že Ukrajina je s výjimkou některých východních oblastí všeobecně považována za bezpečnou zemi původu, protože je to primárně žalobce, který musí danou (zákonnou) domněnku vyvrátit.

32. Podobně lze argumentovat ve vztahu k obavě žalobce z uvěznění kvůli podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Z informace OAMP ze dne 1. 3. 2021 vyplývá, že nebyly zaznamenány žádné případy tohoto druhu. Žalobce navíc nepodal žádost o udělení azylu či doplňkové ochrany z politických důvodů, ale ve vazbě na údajné pronásledování ze strany soukromých osob, aniž by měl v minulosti se státními či bezpečnostními orgány v zemi původu jakékoliv problémy. Jeho obavy jsou proto v tomto směru naprosto neodůvodněné.
33. Pouze nad rámec uvedeného je vhodné doplnit, že žalovaným opatřený protokol o výsledku žalobce týkající se jeho řízení o správním vyhoštění nelze v kontextu dalších skutkových okolností zcela bagatelizovat. Předně je zřejmé, že žalobce do České republiky měl podle své výpovědi přicestovat za účelem návštěvy soukromé osoby a kvůli dokumentům týkajícím se jeho plánovaného studia na území České republiky. O výše uvedených obtížích na Ukrajině se vůbec nezmiňoval. Současně k dotazu správního orgánu výslovně uvedl, že mu v návratu do země původu nic nebrání, ale ve vlasti nic nemá. Přestože otázka správního orgánu primárně směřovala k možnému ohrožení života žalobce, byla jeho odpověď očividně pojata širším způsobem, tedy rovněž ve vazbě na jiné důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Je z ní navíc patrné, že důvody vycestování žalobce byly spíše ekonomického charakteru.
34. V tomto ohledu lze ostatně zohlednit nejen dřívější (neúspěšnou) snahu žalobce o získání pobytového oprávnění, ale také samotné načasování podání žádosti o mezinárodní ochranu, a to až ve vazbě na výsledek řízení o správním vyhoštění a s tím spojené důsledky nuceného vycestování. Přesto je třeba vycházet primárně z toho, že žalobce úspěšně nevyvrátil domněnku pojetí Ukrajiny jako bezpečné země původu, protože žalovaný správně aplikoval ust. § 16 odst. 2 zákona o azylu, tedy posoudil podanou žádost jako zjevně nedůvodnou, aniž by se podrobněji zabýval naplněním jednotlivých důvodů pro udělení azylu či doplňkové ochrany.

VIII. Závěr a náklady řízení

35. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud rozhodl o žalobě tak, že ji v plném rozsahu zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
36. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který

ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.) a žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, respektive ani úhradu nákladů řízení nepožadoval, protože se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok III.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 25. ledna 2022

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce